

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „nyitólér”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás.

Lapunk új évi folyamába lépve át, a tisztelt előfizetőket fölkérjük az előfizetési összegnek kiadó hivatalunkhoz (Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe) mielőbbi szíves beküldésére, hogy a lap pontos szétküldésében hiány ne történjék.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 ft.
Félévre	6 „
Évnegyedre	3 „
Egy óra	1 „

Kolozsvár, január 20.

(D) A „Pesti Napló”-ban olvassuk: „Az európai államok közt, az ausztriai örökös tartományok Landtagjait és Dalmatiát is ide nem számítva, ezeknek foly jelenleg országgyűlések: Francia-, Porosz-, Spanyol-Svédország, Norvégia és Dánia, Svájc, Kassel, Darmstadt, Hannovera, német szövetség, Belgium, Görögország és a dunai oláhfejedelemségek. Közlebről fog megnyitni a nevezetesek közül az angol és olasz parlament. Azon államok, melyek várják az országgyűlést, Lengyel- és Magyarország; várandóiban van, de nem valószínű Oroszországban és a pápai államokban. Nem is várják Törökországban.”

Hát Erdély mit vétett? gondolja a „Herm. Zeitung.” Itt egy rész t. i. a szász és román törvények forrón várják az országgyűlést, mely azonban végzettszerűleg, s épen az általuk eszközölt vagy esengett előintézkedések miatt folyvást halad.

Ha 1861-ben az 1848-iki census a mostani és akkori pénzügyi viszonyokhoz képest állandósították, és ha egy lehet ad hoc országgyűlés hatásköré nem terjesztették, vagy az 1848-ban a végservezeig fenbaggott autonómikus intézkedések hatáskörén; ha a megyeiélet az ő felsége által a törvények alapján kiadott főspáni utasítások értelmében restituáltak, illetőleg átalakították: eddig talán sok minden másképp történt volna; mindenesetre ezen végzetes országgyűlés kérdésén túl estünk, a mi legalább az itteni viszonyok nyílt constatalására alkalmas eszközül szolgált volna.

De éppen a választói jogosultság és ezzel együtt az idők s körülmények folytonos változása az itteni magyar és székely elem óhajátainak kedvezett, mint a kik nem nagyon sovárognak azon országgyűlést, hol a nemzetiségek homlokegyenest különböző álláspontjainál fogva, az egyetértésre nem igen lehet számítani. Hogy ez állapot sajnálatos az tagadhatlan, hanem ezen nem lehet segíteni.

Valóban igen érdekes figyelembe venni azon végzettszerűséget, melynek e kérdés ki van téve.

Az erdélyi censust az 1848-i törvény a régi jogosultságra, a műveltségi qualificatióra, és végül a birtok és jövedelem egyenes adójára fektette, 8 forint adót állítván meg az utóbbinak kulcsán.

A fehérvári értekezlet véleménye, s ő Felsége kiváratához képest a 8 ezüst forint 8 osztrák forintra szállított le, és ezen census alapján országgyűlés a választók összeállítását. Báró Kemény gr. Nádasdi váltván fel a korlát-nokság vezetésében, a census alább szállított, s a 8 forintba a fejadó is belészámított, miáltal a románok azon kívánságának deferáltak, hogy a census 5 forint direct adó legyen; a fejadó beszámításával ilyenforma.

Ekkor irni kezdték ujabb össze a választókat, s lett az országban körülbelül 80,000 új választó, az összes férfi nemi levő létszámnak apróját, nagyját, birtokosát s proletárját beszámítva, körülbelül egy tízed része.

A végzettszerűség itt sem engedi e kérdést megpíheni, még most is írják össze a legújabb censusos választókat, és im az alap újra változott; a birodalmi tanács az adót fölemelte, föl mindazon adóemeket, melyekre az erdélyi census, úgy a törvény, mint az octroy után fektette van. 1863-ban már nem azok adják csak a 8 forintot, kik 62-ben fizették, most anyolez forintosok száma meglehet megingt tízezerekkel szaporodik.

Ebből látható, hogy még be sem végezték a második összeírást, s már kell a harmadiknak kezdődni. Ebből azon eredmény áll elő, hogy az erdélyi országgyűlés megint tovább halad.

A néptörvényeknek, az országgyűlés összealkotásaig alkalmuk lesz váltig gyűlésezni.

A szászok universitása megnyitott; a románoknak lesz talán egy congressusok, és ez jó lesz nekik, úgy is a „Gazetta” a napokban ellentünk való polemikájában azon elvet állítá fel, hogy reájok nézve nem törvények azok, a miket az országgyűlés hozott és a király szentesített; reájok nézve törvények a balászfalvi és szebeni congressusok határozatai. Hozzon tehát kiki magának törvényt saját füstje alatt. Mi pedig magyarokul élünk addig a február 26-i patens 13 dik § a alatt míg rendes törvényhozás után tovább haladhatunk.

A hitel-telekkönyvekről.

III.

A hitel-telekkönyv szerkesztése.

A telekkönyvek szerkesztése helyszínelő bizottmányok által, melyek a törvényszék felügyelete alatt állanak, hajtatik végre. Minden helyszínelő bizottmány két tagból áll: egy biztosból, kinek czélszerű a törvényekkel ismeretes egyénné lenni, és egy tollnokból. A község részéről két választmányi tag, kik a határ fekvéseivel és a birtokosok viszonyaival ismeretesek, működik közre. Az e szerint alakult bizottmány egy előlegesen tartott birtokosi gyűlésben a hitel-telekkönyvek czéljaival igyekezik a birtokosokat megismertetni, azáltal felbresztvén bennük az érdekeltséget azok iránt, hogy a helyszíneléseknél megjelenvén, a telekkönyv annál nagyobb tökélytel szerkeszthetessék.

Kiszállván a bizottmány az első számú házhoz, a birtokviszonyokat kipuhatolja, s a jegyzőkönyvet a szerint szerkeszti.

Ha a birtok a férj örökölt tulajdona, az A lapon e szerint vezetetik be:

Ádám Elek (neje Dombi Éva) A nő neve csak ismertetésül iratik be.

Ha a nő a birtok, akkor:

Dombi Éva (férje Ádám Elek).

És ha közös szerzemény, így fog állani a jegyzőkönyvben:

1. Ádám Elek, és neje
2. Dombi Éva közösen.

Ebből az következik, hogy csak a jegyzőkönyvben tulajdonosnak bejegyzett személylyel lehet azon birtokra nézve szerződni; közös szerzeményeknél mind a kettővel, ellenkező esetben a bekebelezés a törvényszék részéről meg nem engedtetik.

A jegyzőkönyv szerkesztése után a bizottmány lerajzolja a telek fekvését, az iránytú utmutatása szerint felvévén annak szomszédjait is. Egyszerű munka, éppen nem kell arra mérnöki oklevél, jó szemmértéssel és szabad kézzel is megtörténhetik czéljának megfelelőleg, mely nem egyéb, mint az, hogy a vázrajz által meglehessen határozni a birtokrészlet azonosságát.

E szerint folytatatik a helyszínelés az egész külsőségen keresztül. Minden darab földnél a község részéről kiküldött két választmányi tag jelenléteben, az előre megidézett birtokossal tartandó tárgyalás folytán határozatik meg a telekjegyzőkönyv fejezete, vagy ha egy oly birtokrészlet fordul elő, a mely birtokosságának számára nyitottat már jegyzőkönyv, úgy azon részlet helyrajzi száma beiratik azon birtokos jegyzőkönyvébe.

A telekkönyvek alapjául a tetteleges birtoklás szolgál, azért azon bitorlót, a ki valamely birtokot erőszakkal foglalt el, és évek óta bár törvénytelen birtokában tartja, kell az utasítások szerint tulajdonos képpen a telekkönyvbe beírni, a törvényszék dolga levén az igazságot kiszolgáltatni, és a helyszínelő bizottmánynak nem levén joga sem hivatása, bármínő jogi kérdés felett is bírskodhatni.

A követelés alatti birtokok ezen szóval „peres” a részletlajstromban megjegyeztetnek, s ezáltal azon czél éretik el, hogy valaki magának peres birtokot meg ne szerezzen.

A kedvezőtlen időjárás által akadályozva levén a bizottmány a helyszíneléstől, a tisztázásokat a szobában intézi el, s miután az egész munkával készen van, összehívja a birtokosokat hitelesítés végett. A mely úgy történik, hogy mindenkinek telekjegyzőkönyvét felolvastván, az irtak hitelesítése végett a birtokossal aláírattja, és egy választmányi taggal ellenjegyezteti. Ez elegendő biztosítékul szolgál arra nézve, hogy a birtokviszonyok hibátlanul vallattak legyen be.

Minékutána e szerint az egész megyére nézve a telekkönyvek bevégződtek, azok a megye közép-pontján közszemlére kitétetnek; hírlapok útján köz-hírré tétetik, hogy a felszólamlási időszak melyik naptól, melyik napig tart, miközben a hibákat kiigazítani, a betáblázott régi követeléseket joghárány nélkül átkebelezetni lehet. Ezen időköz 9 hónapnál kevesebb nem lehet, és ezen naptól elkezdve, a törvényszékek minden fekvő birtokra vonatkozó ítéleteiket a telekkönyvi hivatallal tartoznak közölni, hogy azok a telekjegyzőkönyvbe bejegyez-tethessenek.

Ha a telekjegyzőkönyvben kiskornak fordulnak elő mint birtokosok, azokkal igen természetesen sem-minemű tüzletbe becsátkozni nem lehet, az az ellen-nyekben telekkönyvi jogokat szerezni — a gyámhatóság beleegyezése nélkül nem lehet; ez okból a kiskornak jegyzett birtokos, ha nagykorúságát elérte, vagy törvényesen nagykorúsított, azt azonnal a hitel-telekkönyvbe bejegyezteti, hogy azután sajátjával szabadon rendelkezessék.

Egy hírlapi cikknek nem lehetvén feladata mindazokat kimeríteni, a miket a hitel-telekkönyvekről több kötetekben mások irtak, azoknak bővebb ismeretere a gyakorlat fogja az olvasót vezetni.

„Usus te plura docebit.” (Vége köv.)

Kolozsvár, január 8.

A „Kolozsvári Közlöny” egyik számában egy cikket közöl Gy. J. aláírással, melyben panasz, illetőleg vád van emelve többek közt a „polgári társalkodó” azon eljárása ellen, miszerint kebléből a fiatalokat kizárja, s ezáltal egyszersmind ismeretei gyarapíthatásának s művelődésének útját vágja. Cikkirő azzal indokolja vádját, hogy nincs a fiataloknak alkalmas könyvtára. Azt mondja: „van az igaz mind a három (kath. ref. unitar.) ifjúságnak olvasó egylete külön-külön, de roppant miniatúr kiadású és olyan az ismeretét szélesíteni óhajtó, sokat olvasni vágyó ifjunak, mint tikkadt vándornak egy csepp viz, mert kevés taggal nem képes nebany könyvnél s pár lapnál többet járatni.”

Ha Gy. J. barátom nem ismerné ev. ref. tanodai olvasóegyletünk, könyvtárunk jelenlegi állását, nem lenne semmi szóm ez állítás ellen; mert meg lehet engedni valakinek, hogy egy iskolai ifjúság könyvtáráról (mit a szegény diák teremt s tart fenn) ilyen silány fogalommal birjon; de miután ismeri, vagy legalább ismernie kellene, mert tagja egylettünknek: nem bagyhatom szó nélkül ez állítást, s nem mellőzhetem el úgy a mint van mutatni be olvasóegyletünk, könyvtárunkat a t. nagy közönségnek. Hinni akarom, hogy Gy. J. idézett állítását, különösen könyvtárunkat illetőleg, nem vette szószert. Én sem veszem úgy, de mégis, legalább valamennyire közelítik meg a valóságot! Jól lehet, az a „nebany” határozatlan számszó lévén, sokat is, keveset is jelenthet, de hogy éppen 8—900-at jelentsen, azt az olvasó úgy hiszem nem gondolta legyen. Már pedig olvasóegyletünk jelenleg 900 s még azon felül nebany darab könyvvel rendelkezik. E 900 daraból egy szekrény tartalmaz kiválólag szépirodalmi, egy másik tudományos, egy harmadik hírlapirodalmi könyveket (még pedig lehetőleg a javából), míg egy negyedik a külföldi irodalom jelesebb termékeiből még egy nebanyat. E nebany közt megtalálhatók Schiller, Göthe, Klopstock, Balwer, Boz stb. munkái épen és hiány nélkül. Tehát nálunk nem csak magyar, hanem idegen nyelven is olvashat az olvasni vágyó ifju.

De járnak továbbá hírlapjaink is u. m. „Pesti Napló”, a „Hon”, „P. Ujdonság”, „K. Közlöny”, „Korunk”, „Vasárnapi ujság”, „Hölgyfutár”, „Az Országútkér”, „Ujnémedék”, „Prot. egyh. és iskolai lap”, „Lelki kincstár”, „Bolond Miska”, „Üstökös” és végre az egésznek koszorója a „Koszoru”. Mindezeket pedig jöllehet magunk megszerzésével, de magunkért és a miénkért tesszük és járjuk. Hogy franciaia, német s egyéb lapokat miért nem járattunk, azt igen könnyen kitalálhatni. Ha nem mondjuk is tudják azt, hogy az esk. ifjúság nagyobb része csak is magyar nyelven olvas, és így az idegen nyelvű lapok járattása a nagyobb rész rovására esnék, ilyen eset pedig köztünk nem fordulhat elő. Azonban jühet idő, és pedig nem sokára, hogy olvasóegyletünk asztalán idegen nyelvű lapot is olvashatunk!

Könyvtárunk jelenlegi állásának e rövid kimutatását nem azon czélból tettem, mintha talán ezáltal azt akarnám

nyilvánítani, hogy nincs szükségünk arra, miszerint a polgárságnak megnyissa a szépre, nemesre és jóra törekvő ifjúság előtt ajtaját. Ezt mindenestre óhajtnak, hogy annál szélesebb tért nyerjünk. Csak azt akartam felmutatni, hogy nekünk is van a célunk némileg megfelelő társalgónk, könyvtárunk, még pedig olyan, melyet magunk teremtünk krajezárainkból, mely kiválólag csak a miénk, s melyet naponta gyarapítani, főleg használni fogunk még akkor is, ha tagja lehetnének a nagyobbbszrú „polgári társalkodó”-nak.

Vas Tamás,
könyvtári ellenőr.

Bécs, jan. 12.

A farsangi időszak nálunk nem sok élvele kínálkozik, a társalkodási egyet az idén nem rendez táncvigalmakat, talán lesz egy pár ugynevezett polgárbál, tehát ez irányban ne várjon tölem a szerkesztő ur tudósítást. Reméljük azonban, hogy az ily nemű élvele hiányát szellemiebb szervezett társasulások fogják pótolni, melyek sorát Deckner Sarolta hegedűművész kezdte meg egy tegnapi társalkodási egyetl termében rendezett hangversenyyel, melyben műkedvelők is közreműködtek. A művész utit is közteszt aratot, mesterkéltlen, hatás után nem kapkodó, egyszerű és mégis művészi játéka nem kis hatást idézett elő; mi még női kezekben hegedűt nem láttunk, annyival inkább meglepett annak látása, hogy gyöngéd női kezek, miként csalják ki a néma hangszerből a legbájosabb hangokat; magyar és román dalai nekünk legjobban tetszettek. A műkedvelők közt Róth Pálné szépen éneklé Iluska dalait. Meglepő pontossággal zongorázott Gajzágó Lászlóné. Értelmesen és kifejezőleg s mondhatni kellő tanulmánytal szavaltak Bernárd Dani és Domján; község nem elég nagy számmal, mivel egy multheti véletlen haláleset a kedélyeket leverte, s még mindig zsidbadásban tartja. A mult heten temetők el a főispáni helyettes leányát, Pataki Katalint, ki alig 5 napi szünet után, szivgyuladás következtében hald el; mindazok, kik ismerték, mélyen fájlalják a jó leány halálát. Évekkel ezelőtt 4 en valának a nővérek, szépen felnőt leányok, s most már az utolsó is elköltözött egy jobb hazába, követte testvéreit!

Említe volt a lapokban azon nagyszerű tolvajság, mely szerint a helybeli postáról néhány héttel ezelőtt 8620 frt elraboltatott, melyből 1700 darab legújabb veretű arany, a többi ezüst pénz volt. A lopás gyanúja csakugyan e lapokban már említett állatorvos Fodor Sándort terhelte, ki ugyan bűnét bevallani vonakodik, de azért senki sincs ki kétkelne benne, hogy ő a tolvaj, a postán gyakran megfordult, azon napon távozott Dézsről hirtelen Pestre, midőn az eset miatti lármá veré fel városunkat, s ki eddig szegénységben élt, szinte 1000 frt készpénz s nem sokkal kevesebbre menő vásárlásokkal tért vissza Kolozsra, hol innen küldött táviratozás folytán le lön tartóztatva. Előbb azt vallotta, hogy ezen pénzt szerezte, aztán, hogy itt Dézsen a király-árkában egy rozott hid alatt lett 16 darab százast stb.; magunk is láttuk a bűnöst, midőn a nevezett hiboz vitetett, hol a pénz lettnek mondá, de igen kevés pszichológiai ismeretre volt szükség, hogy a lelki ismeret furdalásának nyomára ismerjünk. Ez most a közbeszed tárgya, s mindenki hiszi, hogy bűnét nem fogja bevallani, annyira átkodott, s a szelíd vallatás célhoz nem vezet. Igen óhajtanó lenne az el nem költött nagy

pénzmenyiség hollétének felfedezése, mert egy becsületes család sorsa van kockára téve.

Mivel a lapok statisztikai adatok gyűjtésével is szoktak foglalkozni, nem tartom érdektelennek megemlíteni, hogy az elenyészett 1862-dik évben született városunkban 192 gyermek, melyből 90 nő, 102 férfi; meghalt 149, melyből 51 nő és 98 férfi.

Időnk meglágyult, de azért a malmok nem járnak még; Krémer Ssmu gőzmalmi lisztje nagy keletnek örvend, kinek részvényes szeszgyárában is van malom, melyekben kismértékben örölni nem lehetvén, természetes, hogy a szegény embereknek nem lehet lisztbiányokon segíteni. A gabona nemtek ára nem igen változott: egy osztrák mérő tisztabuza 3 frt 80 kr, elegybuza 2 frt 80 kr, rozs 2 frt 60 kr, zab 1 frt 40 kr, törökbuza 2 frton kelt multheti vásáron; egy font marbahu 8 kr o. é.

Csongrád megye. H.-M.-Vásárhely, jan. 12. 1862.

Mind politikai, mind társadalmi élete városunknak zajtalan volt ez ideig, s meglehetősen egyhanguságban töltöttük a telet. Színészeink nem voltak, hangversenyek, tánczestélyek nem rendeztek; dacára, hogy tűzvérű ifjaink, szép hajadonaink nem hiányoznak. Az utóbbi napokban érkezett ugyan ide egy színtársulat, Láng Boldizsár igazgatása alatt; de most, mintán az ujjonozás megkezdődött, az exequáló katonaság pedig a legközelebbi napokban bejő, nem igen sok jövedelemre számíthat. Az adót ugyan fizeti a nép, eszébe jutván a katonáktól tavaly szenvedett bánatokat, de a százelektől mintegy 70 ezer o. é. frt hátrálék van künn, ennek beszedése végett jő az executio.

Egy jótékonyezési akademiái estély is rendeztetik folyó hó 15-re a gymnasiumi Petőfi-társulat által, a jövedelem fele a társulat könyvtárának gyarapítására, fele pedig a gymnasium számára megszerzendő Vagner-féle állatgyűjtemény megvételére fog fordíttatni.

Van itt most egy csoda ember — mint a hirdetés nevezi — Petropolis, a világ legjelesebb kausuk embere, ki különféle tagfintorgatásokkal gyönyörködötti az abban gyönyörködőket.

Legközelebb 100 o. é. frt ígér két oly egyéneknek, kik őt ültetne egy a székhöz birják költözni, hogy tíz perc alatt ki nem szabadul, minden segély nélkül. Még eddig vállalkozó nincs, de ha lesz, megírom az eredményt. Petropolis ur a színtársulattal jött ide s csak néhány nap mulat itt, aztán tovább megy.

Jövő levelemben kimerítőbb tudósítást fogok küldeni mind azon itteni nevezetesebb eseményekről, melyek a szerkesztő urat, vagy lapjának olvasóit érdekelhetik — ha leveleim elfogadtatnak.

Kapitán.

Jegyzéke

a természetrajzi tárgyaknak, melyek az 1859-i alakító nagy gyűlés óta adattak a múzeumnak:

1859. dec. 31-én b. Orbán Balázstól 31 darab különféle tárgyak Egyiptomból. 1860. mart. 7-én Kollerfi Mihálytól egy kigyó szeszben. Buchbinder Antalól 3 db kővület Nemes Jánostól 105 db sziklanem, és 75 db ásvány. 1860 apr. 4-én Vályi Elektől egy szarvas felszarva. Benig Józseftől egy csiga és 2 db tengeri csillag, Fejér Józseftől 1

madár, Róth Páltól 6 db kitömött madár. 1860. maj. 2-án dr. Baricz Jánostól egy kláris ágacska, Reichenberger Izidortól 4 db ásvány, Kreutzer pénztári ellenőrtől egy fakövület, b. Bornemisza Albertől egy pellikán madár, Girokúti P. Ferencztől Zsurló óriási példánya. 1860. jun. 6-án Krémer Sámuelől 22 db ásvány, Brassai Sámuelől 1 magyaró Pele. jun. 21-én n. gr. Mikes Kelemen részéről ős elefant válosontja, sóváradi Biró Miklóstól 2 db csiga-kövület és 3 db quarex, Posch Józseftől ásvány-gyűjtemény 134 darab. 1860 jun. 4-én Fekete Páltól egy mammut fog, Mikó Lajostól 1540 bogár, Inceze Józseftől 70 db ásvány és csiga fajok, Szentkirályi Gáboról 50 db ásvány és csigakövület. Ang. 1-én Fikler Ferencztől 2 bogárfészkek. 1860 oct. 3-án Zatureczki Károlytól 57 db ásvány, Bartha Károlytól egy skatulyácska oszloai gyémánt, Ujfalvi Sándortól 35 db kitömött állat, Benedek Józseftől 3 db kővület, Balog Pálnétől kolozsvári selyemtermékek mutatóványok egy tüveges szekrényben. 1860. nov. 20-án Nagy Jánostól 24 db ásvány, sziklanem és csiga, Cseh Lajostól 57 db ásvány, dr. Nagel Emilől Proteus, Angvinus és Medusa; Hutter Sámuelől nagy fülesbagoly, kolozsvári kaszinótól geológiai gyűjtemény 400. szám alatt, gr. Wass Sámuelől 19 db kaliforniai és mexikói stufa, Hutter Sámuelől 85 db pillangó, 65 db bogár, Franzénau Józseftől 2000 db álló pillangó gyűjtemény, dr. Oroszhegyi Józseftől 23 db sziklanem, Bielez Albertől édes vízi csigák és kagyló gyűjteménye 160 fajban. 1861. mart. 6-án gr. Lázár Kálmántól 66 kitömött madár, Wolf Gáboról közösvárvidéki növények gyűjteménye 1540 faj, Ötvös Ágostontól egy sasbőr, Kis Károlytól 3 db ásvány, Koronka Albertől 5 db ásványi kővület. 1861. apr. 3-án Buda Elektől 91 kitömött madár, Tisza Lászlótól 1 fehér menyét kitömve, b. Bánffy Danieltől 1 földi kutya, maj. 1-én Lányi Károlytól 9 db kővület, sept. 4-én Konez Györgynétől selyemtenyészésre gyaluforgácsból készített kert a benne levő gumokkal, oct. 2. gr. Kemény Sámuel hagyatékából 900 db ásvány, Rákosi Istvántól arany stufák, dr. Nagel Emilől 1 csomó apró gránát-jegecz, Halmágyi Mártonól 1 sas és egy nagy kővület, Szabó Györgytől különös alkatu porondók, Kurländer Adolfól 10 db ásvány- és sziklanem. 1861. oct. 22-én Hochol Jánostól 4 lábú csirke spiritusban, Péterfi Sámuelől 63 db sziklanem és csiga-kövület, Finály Henrikől korondi szálladék-kő 3 db, Kurländer Adolfól 20 db sziklanem és kővület; nov. 6-án Vellies Károlytól 460 madár, egy krokodil, négy emlős állat; Pistacia gyümölcs és tájtékeold mutatóványok, gróf Bethlen Sándortól ősi szarvas kővület szarva, b. Wesselenyi Ferencztől mammut csontok. 1862. mart. 5-én b. Wesselenyi urfaktól vad hattyu kitömve, apr. 2-án Kócsi Károlytól geológiai utjából hozott mutatóványok, maj. 7-én Wolf Gáboról két madár, b. Horváth Miklóstól egy tatárka faj bubája, jun. 4-én Palatkaí n.-től egy db ásvány, jul. 2-án Brassai Sámuelől 1 sas, aug. 6-án Pálfi Sámuelől 1 kany stufa, Nagy Zeigmondól Tokajból 7 db fakövület, sept. 3-án Kozma Ferencztől Zsurkól egy ősi szarvas felszarva, october 1-sően Wolf Gáboról egy kigyó, egy gyík és egy kett s csirke spiritusban.

Brassai Sámuel,
a muz. id. igazgatója.

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Jól érzé, hogy a főbb körökben való szíves fogadtatást leginkább Vilmosnak köszönheti, ki mint igen szép, gazdag és művelt férfi, mindenütt meg volt különböztetve és így az ő ajánlata igen nagy nyomattal bírt Zováthy Gábor kivívott szerencsésének mérelegében; sőt a legutóbbi ennek köszönhetett, habár ő is szelleműs társalgása s lekötöző módja által meg nem piritá Ozdy Vilmost, ha arról volt szó, hogy a barátot barátjáról kell megítélni.

Gróf Hallaynál, hová fiatalunk Izidora miatt leginkább vágyakozott, csak magára kívánt látogatást tenni; tartván előre is, hogy ott igen kedves fogadtatásban nem részesül s kissé ideges barátját meg akarta kimélni azon kellemetlenségtől, melyet valami sértő elfogadás miatt mindenestre érzett volna ez elkényeztetett lovag. Kijelenté tehát Vilmosnak, hogy gróf Hallaynéval ismeretségben van, s magára is meglátogat-hatja őt.

Nem is halasztotta nagyon sokáig. Előbb vagy utóbb esni át valamely nehéz műtét kinjón? egyre megy.

Belépett a grófnő előtermébe, s egy szögálarat álló apród által bejelentette magát.

— A grófnő ő nagysága most nem fogadhatja el az urat, sziveskedjék holnap reggel tíz órakor eljönni, mondá az apród visszafelé grófnőjétől.

Ez izenet Gábornak eleget mondott.

— Magára van a grófnő? kérdé Gábor.

— Csak magára.

— És a kisasszony?

— Sokonban van vendégeit fogadja.

Gábor egy tallért adott az apród mar-kába, melyet ő hármaz „nagyság”-al kö-szönt meg.

Fiatalunknak nem lehetett kedves álma. Reggel tíz órakor adni audientiat, valóban nem hízlelő.

Természetesen Izidora akkor kezd ültö-z-küdni, és így pompásan ki van kerülve min-den találkozás.

Békétirésének azonban át kelle esni e tűzpróbán. Másnap tíz órakor megjelent, s az apród nagy készséggel jelenté be.

A grófnő nem az atyafias bizalmasság, hanem felsőbbbégének kiittetése kézzelfog-ható jelét teljes reggeli pongyolában fogadta Izidora lovagjának első látogatását.

— Gondolom miért jön Zováthy ur — szóla — de kijelentem, hogy bennem nem a thea-nénikét találja, én nem békülök ama perben; diadalom bizonyos.

— Grófnő! én nem pörös ügyben jöttem, az ügyvédünk dolga, én tiszteletmet kívántam tenni nagysádnál.

— Vagy igen? köszönöm! sziveskedjék helyet foglalni.

— Hozom egyszersmind Zováthy Rináld bátyám tiszteletét s Izidorának meg kellene mondanom, hogy atyja panaszkodik gyér levelezéséért — szólt Gábor.

— Ertesíteni fogom őt ez izenetről. Hiszem, hogy Rináld nagyon el lehetett fál-lalva gazdaságával. A nagy szárazság hátra-veté a vetésidőt. A tekintetes urak vetése hogyan diszlik?

— Mint minden nagyság, elegy van a becses gabonával a gyom és a konkoly a buza szerepét játsza.

— És Zováthfalván terem gabona? Alig hiszem, nagyon durva égalju helység lehet.

— A szorgalom a kopár hegyet is édenre varázsolja, míg a hanyagság és pa-zarlás az éden is elvesztegeti. Igyekezik nálunk a nép és él.

— Igaz, gondolom ott nagyban megy a marhatenyésztés, mert közel esik a havási legelőkhöz, és a hol sok a marha, sok a hulladék, s nincs silány föld. Termeszt a

teins ur sok burgonyát? Gondolom ott leg-jobbban diszlik, a mi a földporával össze van keverve.

— Nem mondhatni, hogy csak az, ott diszlik a büszke eser is, mely a földből a fel-hőkig nő s szilárd ágai daczolnak a viha-rokkal. De elfoglalom nagyság becses ide-jét, méltoztat nagyság Izidorának tisztele-tet tolmácsolni.

Zováthy udvarias bucsuvét után gyorsan távozott.

— Ugy hiszem megértett, s nem fog többé itt alkalmatlankodni — mormogá ma-gában gróf Hallayné.

Csakhamar gr. Hallay Benczi lépett be. Alacsony termetű, kissé zömök férfi, kékes színű dagadt arccal, hideg zöldes szemekkel. Az ifjú gróf, mintán elvesztegette azon kevés mindenét, a mi pazar atyja után még reá maradtatott, többnyire rokonainál élőküldött s napi költségeit a kártya-asztal-olnál kereste ki, de nyílt helyeken soha sem kártyázott, zárt- és előkelőbb körökben, és soha sem a hasádságig fűzte azt; sok generosus főur az ily tiszességes játékok ürügyül használta egy kevés pénz juttatni a gróf kezébe, mely más uton adva meg-szégényítette volna őt. Ha egyéni jellemét vizsgáljuk, azt csak is a hétköznapiak közé számíthatjuk. Csak rangja levén minden földi vagyonra, mely neki végső szükségét be-hajtá, arra sokat tartott és sok eszélylyel is tudta érvényesíteni. Midőn falusi birtokában, — mely már csak egy régi udvartelekből álla — időzött, a vidéken lakó nemességet meglátogatta, megurambírozta, az öreg tisztes nemes asszonyoknak kezét esékolt, a miáltal őket élet-halálra lekötözte; minden névnapon s egyéb falusi mulatságon meg-jelent, beavatta magát a családok belső tit-kaiba, eltanulta a tisztas táblalábak s nejeik különféle sajátságait, ezzel bement a fővá-rosha és a főbb köröket mulattatá a falusi jó urak kilencszilvafás gögének kedélyes parodizálásával, kik családjuk negyedik-öt-dik izeig felkutatták azon jó hangzású neveket, kik később magnásokká váltak; de nagy gond-dal mellőzik azokat, kiknek utódai szegény kalvinista papok vagy bocskoros nemes embe-

rek, avagy valamely város polgári közt timá-rok, eszmadák, fogadósok, pogácsasütők. Ezen foglalkozás által az érdemes gróf némi kávé-nénikei szerepet vett ugyan ma-gának, de ha kedveljük a színészt, ki vala-mely alakot jól személyesít, gróf Hallay Bencziné is meg volt azon érdeme, hogy egy-egy ismeretes falusi notabilitásnak még grimace-ait is pompásan tudta utánozni és így mindenestre becsülésre méltó ember volt. Ő vála a dámák kíséreté, karonveze-tője s apró ártatlan titkaiknak biztosja; ezen-kivül pompásan meglovagolta az öreg fő-urak angol s arabs paripáit, kik maguk azt inkább luxusból tarták, mintán ez az anglo-mania a lóversenyek által divatba jött. Sze-rette a gróf rendezni a tánczestélyeket, s leszedegétni a hangversenyekre érkező dá-mák felöltőnyeit. Nem lehetett nélkülözni őt a főbb körökben rendezett időtöltéseknél, s az ő felügyelete alatt ment szét minden ily ezéla szánt meghívó jegy. Ő elég udvarias volt köreikben, soha senkinek és semminek sem mondani ellent; ezenkívül nagyon is mozgékony levén, s elég ügyes és gyakor-lott arra, hogy a társadalom minden rétegé-vel tappintatosan tudjon érintkezni, s jól szinlett alázatossága által kellő népszerűsé- get biztosítani magának. Ő minden felmerülő kérdésnél képes volt hasznos szolgálato- kat tenni. Nagyon ügyes és jártas volt az apró salon-intrigue-kban s fűlségesen lóva tudta tenni azt, a kire e magas közvélemény ily ítéletet mondott ki. A visszafarlatásoktól nem sokat tartott, pompásan lőtt és a legjobb kardvivők közé volt sorozva.

Mindezek oly tulajdonok valának, melyek őt habár mások felett ki nem tüntették, de minden körben haszonvetővé tették. Mégis mindezek dacára a komolyabb em-berek nagyon semmi fráternek tarták őt. Talán azért, hogy szegény vala? Bizony-nyal, ha atyjának egykori szép uradalmait birta volna, őt az egész világ szeretetre méltó népszerűtől fűrnak mondá vala. Hanem így megy ez!

(Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Necrolog.) Pataki Dániel országos főorvos, neje Fölsch Irma, és Pataki Sándor k. kormányzékénél alkalmazott hivatalnok, neje Konrád Emilia, öt gyermekeik szomorú szívvel tudják a magok és minden rokonok nevében, hogy szeretve tisztelt édes anyjuk, az illetők napja és nagy anyja Manka Zsófia, királyi tanácsos és országos főorvos néhai Pataki Sámuel özvegye, élete 84-dik, özvegyiségének 39-dik évében, örögségi elgyengülés okozta húzamos szenvedései után, folyó hó 18-án esteli tizenegyed-él órákor csendesen elszenderült.

Halt tetemei folyó hó 21-én, szerdán d. u. 3 órákor, rövid ima után, piaczori házától a köztemetőbe kísértetnek, hogy rég elhunyt férjének és gyermekeinek porai mellé helyeztessenek. Nyugodjanak csendesen!

— A szász nemzeti gyűlést január 17-dikén délelőtt Szébenben a helyettes ispán egy hosszabb beszéddel nyitotta meg, mely a teendőknél körülbelül ugyanazon ártipantását tartalmazza, mint összehívó körirata, melyet a minap ismertettünk; a beszéd ő Felsége eltetésével végződött. Ezen ülés lényegesebb tényei közé tartozik a szász n. gyűlés ismeretes felirata leküldött legmagasb válasz felolvasása és Binder Mihály nagy-sinkü követ indítványa „a tiszt. szász nemzeti egyetem bátorozzon feliratot ő Felségéhez a legkegyeljesebb határozatokért, melyek biztosítékot nyújtanak aziránt, hogy a szász n. gyűlés jogos kérései és törvényes határozatai mindig a jövőben is megállhatatlannak és méltányolatlannak, minél fogva a legmélyebb hálát fejeztetik ki.” Ez indítvány elfogadást ért. Azután köszöntetett ki ama küldöttség eljárássáért, mely a szász n. egyetem 1862. mart. 29-ről kelt ismeretes feliratával ő Felsége elibe járult. A közelebbi gyűlésre a comes helyettes Szébenben felállítandó főbbkezési törvényeszkiránti legm. határozat tárgyalását tűzi ki napirendre, mely tárgy referense Schneider államügyész és Szébeni követ lesz. A multikori szász n. gy. utolsó üléséről szerkesztett jegyzőkönyv felolvasatván, hitelesített. A közelebbi gyűlés január 19-dikén fog megtartatni, s nem lesz nyilvános.

— A „Herm. Ztg.” a magyar kir. főkanzellár gróf Forgách toszájára elszomorodva jegyzi meg, hogy hát egy ilyen magas állású Bécsben levő államhivatalnok is az unio mellett nyilatkozik.

— A „Ll.” bécsi levelezője írja, hogy a nagyváradi kolozsvári vasuti bizottság tagjai közt Roth udv. tanácsos ur neve is ott van, ki mint az erdélyi udv. kanzelláriához tartozó van megemlítve. Roth udv. tanácsos gr. Nádasdi hivatalos működése kezdetén, az erdélyi udv. kanzelláriánál volt alkalmazásából kilépett, s a legfelsőbb törvényszékhez tétetett át mint udv. tanácsos. Hogy az erdélyi kanzelláriánál nem hivatalosodik többé, ennek oka azon rokonsági viszony, melyben az udv. kanzellár ural van, miután a törvény szerint két ily közel rokon ugyanazon egy helyen nem működhetik.

— Az erdélyi vasutbizottmányának kamatbiztosítás iránti folyamodványa — a „F.”-n értesítése szerint — a kabinetből már átküldetett Rainer főherceg ő Fenségéhez, mint miniszterelnökhöz, hogy az a ministeri tanácsban mielőbb tárgyalás alá vessék.

— A nagyváradi kolozsvári vasutköltség — mint a „Ll.” bécsi levelezője írja — mult hétfőn Plener pénzügy-minister ural volt a kérelmekre előkészítve s biztatólag válaszolt. A költségek Lasser minister ural is tisztelt s a vaspálya ügyét pártfogásába ajánl, de kedvező választ nem kapott. Lasser ur kijelenté, hogy ez irányban a Reichsrath hozzájárulása nélkül nem igen történhetik valami, s hogy e vonal szövívi ügyeket maguk képviselhetnének legjobban a Reichsrathban. A levelező szerint ez ügyben két csoportozatot különböztethetnek meg, az egyik, mely az állam-, hadügy-, kereskedelmi- s pénz- és külügyminister urakból áll, az ügy előmozdítása végett a vállalatot arról biztosítani kész, hogy a kormány a kamatbiztosítást elfogadni kívánja s a Reichsrathban ez értelemben akar működni; míg a másik, mely Lasser, gr. Nádasdi és b. Lichtenfels urakból áll, a vasuti kérdést politikai szempontból veszik föl s az illetőknek főbbagyk, hogy érdekeiket maguk képviseljék a Reichsrathban. Kétségtelen, hogy ez ügy nehéz feladatot képez a m. udv. kanzellár nézve, a melyet csak fejedelmi kegy mellett juttathat kedvező megoldásra.

— Az új selyembogár tenyésztésével Dalmatiában sikeres próbát tettek. Az ailanthus fáról nevezett selyembhernyők tenyésztése, mint már említett, semmi nagy munkába nem kerül, azért lényegkéb csak az ailanthus-fa meghonosításáról lehetne némi kétely. Azonban a zárai kereskedelmi kamara ezt is elosztatja, jelentvén a miniszternek, hogy, mint a kísérletek mutatják, e fa a legrosszabb földben is megterem. Azért e kamara külön farsulok létrejöttébe működik, melyek az ailanthus-fának minél nagyobb mértékben beoztatál eszközölnek, hogy ezáltal, a selyemből merítendő roppant hasznon kívül, Dalmatiának kopár vidéke, vegetatio tekintetében is élénküljön.

— Dobányért halál. Bozó Ádám szegedi gazda tanácsján, — mint a „Sz. H.” írja — három kisteleki pénzügyér jelent meg, s az ott lakó Bozó Istvánnal dobányt kutattak. Néhány csomót találtak is, s követelték, hogy Bozó István, kísérték alatt, a dobányt vigye Kistelekre. Ez vonatkozott. Hibetöleg e miatt tetlegességre kerülén a dolog, Bozó István bét kardszurással földre teríték. A szurkák egyike szívén ment keresztül, s a szegény ember pár perc alatt meghalt. A telemet kórházba szállították. A hatóság vizsgálatot rendelt, s a tettesek bebisértetése iránt intézkedett.

— Megjelent az „Erdőszeti lapok” második évi folyamának első füzeté. Ez érdekes füzetekre figyelemztetjük házánk erdő-birtokosait. Szerkeszti s kiadja Vagner Károly, főmunkatárs Divald Adolf. Nyomatik Selmeczen. Előfizetési ára egész évre 5 forint, a miért az előfizető minden hónapban egy füzetet kap. E jelen füzet tartalma: 1) A bányászati viszony az erdőszetben. 2) Egy pár szó a zsombolt-tényezséről. 3) Mi szükséges arra, hogy valaki jó fatenyésztő legyen. 4) Mit tudunk az erdőről. 5) A helyi viszonyok je-

lentősége. 6) A makk és guhics termő erdőről. 7) Libanon cedrusai.

— Párisban egy részvétet érdemlő gyilkolási eset került a napokban az esküdtsekké elé. Egy ifju tengerész, Jean Baslé, ki a krimi hadjárát alatt kitüntetéssel szolgált, állt a bírak előtt. Ez ifju emberrel azon szerencsétlenség történt, hogy Bresiben megismerkedett egy fiatal leánnyal s nőt vett. Aztán kilépett a hadi tengerészetből s kereskedő hajón vállalt szolgálatot, hogy forrón szeretett neje számára több pénzt kereshessen. Mult octoberben visszatér-ven tengeri utjából, nejét nem találta Havreban, a hol hagyta. Itt hallotta, hogy Párisba ment a nő valami szeretőjével, kitől gyermeke is van. A szerencsétlen férj utána ment Párisba, s a rokonok rábeszélése, tanácsai, nejének könyei, bocsánatkérése, búsgeszküvése, esdeklése reá birták, hogy megbocsátt neki. Hanem a csalódás és szégyen annyira mardosták a búské férj szívét, hogy elhatározta öngyilkossággal vetni véget gyötrelmeinek. Mielőtt megölné magát, még egyszer utólszor látni akarta nejét, még egyszer utólszor megcsókolni. Késő éjjel csendesen belépett neje szobájába s ott találta ismét a szeretőt. E látás oly dühre ingerelte a búsgeszküvel másodsor is megcsalt férjet, hogy birtelen felkapott egy éles fegyvert, s oly erővel vágott a hűtlen nőre, hogy halva rogyott le. A törvényszék Jean Baslé-t fölmentette.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, jan. 17. A mai „Times” igen kedvezőtlenül nyilatkozik a porosz trónbeszédről s a Bismark-ministeriumról.

Ellenben a Napoleon császár trónbeszédét a lapok egy csendes és békés év zálogául tekintik. Kevés kivétellel valamennyi lap tiszteltetjesen szól a császárról s még azok a lapok is, a melyek megámadják, ezt ma nagyobb udvariassággal teszik mint ez előtt.

A „Times” azt találja, hogy e beszéd jobban illet volna zár- mint megnyitó-beszédnek, mert jobb rendezabsá-lyoknak semmi programját nem tartalmazza, s nagyon kevés tekintet vet a jövőbe.

A „Morning Post” beszéde barátságosan van tartva, a nélkül, hogy valami említésre méltót mondana.

A „Daily News” azt mondja róla, hogy a császári beszéd mint okmány, a melyről az utó-nemzedék a második császárság történetét akarja megítélni, az emberhez, a körülményekhez s a helyzethez nem méltatlan s a legközelebbi kor félig nevetéssel, félig szégyennel könyezve fogja azt olvasni, s ha úgy képzeli a császárt, mint egy társaság elnökét, a ki a részvényeseket az ügyek menetelével akarja megismertetni, ugy a császári beszéd egy jól meggondolt s szándékos mystificatio mesterműve.

FRANCIAORSZÁG. Páris, jan. 17. A „Temps” a porosz nagykövet fogadtatásáról a tüllerakban ezt írja: Goltz gróf így szólott: A berlini és párisi követések nagy-követségi rangra emelése tanúsítja, hogy a két kormány közti viszonyok folyvást bensőbbekké válnak. A kereskedelmi szerződés még szorosabbra vonja a kapcsolatot, a mely őket már összekötö. A császár így felelt: Teljesen osztja a kifejezett érzelmeket. Mióta személyesen megismerkedett a királlyal, compiegné látogatása alkalmával, mindig a legelőkeltebben óhajította, hogy a viszonyok folyvást szívélyesebbekké váljanak. A császár is a legjobb eszközt látja a kereskedelmi szerződésben a két állam szövetségének megszilárdítására. Végül meglegedését nyilvánította Goltz gróf választatása felett.

A „France” biztos kútfő után jelenti, hogy a porta egy biztos fog küldeni, Angliának egy ügynöke kíséretében, Bukuresbe, hogy a fegyverek kiadását szorgalmazza.

Londoni tudósítások szerint a fenebbi ügyben egy ausztriai ügynök is kísérni fogja a porta biztosát.

Horace Vernet meghalt.

Napoleon herczegnek tudva levő utjáról való lemondására vonatkozólag — a melyet már a „Moniteur” is igazol — furesa dolgokat irnak. A császár parancsa következtében a ministerium minden előkészítet megitt volt az elutazásra. Azonban a herczeg nyíltan ellene szegült a trónon ülő nagybátyja parancsának s kereken kimondotta, hogy éppen nincs kedve, más uralkodóház herczegének példájára, személye, meggyőződése és eszekevései felett patriarchalis rendelkezést elűzni; ő éppen úgy el van határozva jogait, mint kötelességeit gyakorolni; s csak külső erőszak kényszeríthetné lelkiismeretével ellenkezőleg akár beszélni, akár halgatni.

OLASZORSZÁG. Turin, jan. 16. Genna helyhatósága 50,000, Nápoly város hasonlag 50,000 frankot irt alá a rablók által megkárosítottak segélyezésére.

Nápolyból írják, hogy Ricciardi képviselő egy oly kérést körözött aláírás végett, a melyben azt kéri, hogy ideiglenesen Nápoly választású Olaszország fővárosává. A kérést sok kereskedő és iparos irta alá; a mivel osztálybeliek azonban tartózkodnak az aláírástól, mivel belátják a kívánt teljesíthetlenségét.

A „Pungolo” szerint a nápolyi tartományokban egy idő óta olyan rézpécek forognak, a melyeknek egyik oldalán II. Ferenc képe van, a másikon pedig ez a körírás: „Olasz szövetség” s az „1863” évszám.

NEMTORSZÁG. Berlin, jan. 17. A „Staatsanzeiger” vonatkozva a bécsi „Presse” azon tudósítására, mely szerint Poroszország Párisban, a kereskedelmi szerződésnek bajor és württembergi értelemben módosítását indítványozta volna, felhatalmazottan mondja magát nyilvánítani, hogy Poroszország ilyesmit se nem indítványozott, sem szándéka nincs indítványozni.

Az országgyűlés megnyitásáról írják: E hó 14-kén déli 1 órákor volt az ünnepélyes megnyitás. A fejez teremben a karzatok igen népesek voltak. Ellenben az udvari pá-holy tres volt s a diplomaták páholyában is csak néhány attaché jelent meg, azok is polgári öltözetben. A diplomaták ily alkalommal még soha sem volt ily szűken képviselve. Egy óra tíz perczkor léptek a ministerek a terembe; az ugynevezett „kisebb egyezmenet” viselték rendjeleik nél-

kül, míg a gyűlekezethen a polgári öltözet volt tulnyomó. A ministerek a tróntól balra foglaltak helyet. A ministerek-nök felolvasta a lényeges részeitben már közölt trónbeszédet.

A gyűlés halgatással fogadta a beszédet, mire az urakházának korelnök Frankenberg-Ludwigsdorf ur „Eljen”-t kiáltott a királyra, a mit a gyűlés háromszor ismételt. Ezzel a közös ülés egy és fél órákor bevégeződött s az országgyűlési tagok saját termeikbe vonultak.

A követek házában már 1 órától kezdve gyülekeztek a tagok. Az elnöki szék mellett egy asztal rakva a követekházához intézett feliratokkal. Grabow elnök megnyitja az ülést a következő beszéddel:

„Uraim! Felhatalmazva a mi ideiglenes, a mint önök jóváhagyásával vélem, a hetedik törvényhozási időszak épen most megnyitott második gyűlésére is érvényes ügyrendünk által, ezennel megnyitom annak első ülését. Három hónappal ezelőtt az egész ország által osztott azon óhajatsal hagytuk el e termet, vajha mielőbb sikerülne a hibákon kívül támadt alkotmányviszály kiegyenlítése. Azonban vonatkozva ama királyi szavakra „legyen közöttünk igazság” mely sajnálkozással vagyok kénytelen nyíltan kimondani, hogy ama viszály a lefolyt három hónap alatt mind nagyobb mérvben növekedett e nehezítette alkotmányos jogállapotunk kifejlődését (élénk helyeslés). Egész a királyi szék léposzetei gyanusítva, rágalmazva, becselenteve van a porosz népek egyedüli, általános választásból keletkezett igazi képviselő (viharos tetszésnyilvánítás). A közsöglát érdekében, hivatalt viselt képviselők rendelkezési állapotba és más helyekre tétettek át, a kik alkotmányos közhöz híven gyakorolták és védelmezték a követek házát elvált-hatatlannal illető alkotmányos jogokat (élénk helyeslés). A törvényesen megszüntetett magaviselési lajstromok a hivatal-nokok, különösen a független bírák politikai maguktartásá-ról, közigazgatási uton ismét életbeleptettek. (Halljuk! Halljuk!) Az alkotmány 99-dik cikkelye meg van sértve, s az általa rendelt minsterfelelősségi törvény által nem védve, költségvetés nélküli kormányval állunk szemközt (Halljuk! Halljuk!) Amde az ország ezen mind feszültebbé alakuló viszályban választott képviselői mellé állott. Kétségteletlenül bizonyítják ezt a tüzbőlökhöz visszatérésük alkalmával szá-mukra készített ünnepélyes elfogadások s a hozzájuk s a követekházához intézett s most is naponként érkező bizalmi és hálafeliratok a külföldről, Németország közséigéből s Poroszország választott kerületeiből; a melyeknek száma ed-digelő 194, ellátva 221,951 aláírással részint csupán válasz-tók, részint ezekkel egyesítve önálló ösválasztók által. Or-szágot és tartományok szerint osztályozva azokat ezennel letezem a ház asztalára, önök általi megtekintetés végett. Mindannyian bizonyosságot tesznek arról, hogy a ház a koro-na alkotmányos jogait szentnek tartotta, a nép és vá-lasztott képviselőinek alkotmányos jogait higgadt mérséklet-tel oltalmazta, s mindannyian köszönetet mondanak a kö-vetekházának méltóságtejes magatartásáért s határozottan visszautasítják az esküvel szentesített alkotmány, jogait e szent palladiuma ellen intézett ellenséges megámadásokat (élénk tetszés). Eképp levén igazolva a követekháza az or-szág előtt, kezdjük meg uraim ismét a kitartással s mérséklettel, rendületlen szilárdsággal és biggattással mun-kánkat, a midőn mi azon évrök küszöbén, a mely Porosz-ország legmélyebb megaláztatásából való újjászülésének, s Németország nyomorult szétszakadottságából s erőtlensé-géből fejedelmie magas szelleme s őszhangzó népréztlete által előidézett feltámadásának felszázados öröme, — fel-állva székeinkről, a szeretet, búsgé és egyeneslése ő porosz szellemében örömmel kiáltjuk: „Eljen ő felsége I. Vilmos király!”

A ház háromszor viszouozta az eljen-t. Mire a köve-teknek osztályokra sorolása végbemenvén, az ülés három és egyegyed órákor elszólt.

Az urakházában a feudális párt vezetői teljes számmal voltak; ellenben a kitünőbb szabadelművek, jelesen a városok képviselői hiányoztak. A korelnök Frankenberg-Ludwigsdorf a következő szavakkal köszöntötte a gyűlést:

„Ugyanazon joggal, a melylyel három hónap előtt e magas ház üléseit bezártam, nyitom meg ma az új ülésszakot. Azon időközben, fájdalom, az ország egy nagy részében sajnálatra méltó tévedések történtek azon igényeket illető-leg, a melyeket a törvényhozó irányában formálhatunk. De mi teljes bizalmat helyeztünk ama kézbe, a mely azolta há-zánk sorsát, annak javára vezet. Öntudatunk csak az igaz-nak, jónak, csak annak előmozdítására készet, a mi a köz-jót öregbíti. Mi is akarjuk a baladást, de nem a hanyat-homlok rohanót, hanem olyan baladást, a mely az ország-nak természetesen kifejlesztése vezet. Bármily nehezék le-gyenek a feladatok, a melyek ez ülésszakban előnkbe tü-zetnek, mi szilárd akarattal szándékszunk megoldásukhoz kezdeni. Fogjunk tebat a munkához.”

Erre a ház megválasztotta elnökét és alelnökeit. Elnök lett Stolberg-Wernigerode Eberhard gróf; alelnökök: Fran-kenberg ur és Brühl gróf.

A követekháza jan. 15-i második ülésében választotta meg elnökét. Elnök lett Grabow 261-ből 247 szavazattal; alelnökök: Behrendt és Boekum-Dolffs urak.

A szabadelmű követek egyértelműsége az alkotmány-kérdésben bizonyos.

Egy szabadelmű követ Gräser oberhelbrungeni lelkész kénytelen volt lemondani a képviselőlégről, mivel különben a val fenyegették, hogy a papságától foszják meg.

Grabowról azt az adomát beszélik, hogy a mikor Ber-linbe érkezett, a városkapunál megállították, mivel egy je-lentékeny terjedelmű ládája gyantát keltett, hogy fogyasztási adó alá eső élelmi cikkekkel lesz tele. Felnyitották, azon-ban csak szellemi tápszerket találtak benne, t. i. october 13-a óta a követek házához intézett feliratokat.

A porosz lapok — természetesen nem a „Kreuztg.”-félék, — a trónbeszédből következtetve, gyenge reményt táplálnak az alkotmányviszály óhajtott megoldása iránt. A „Nat. Ztg.” szerint a trónbeszéd egy hangzik, mintha azt tenné fel a képviselőkről, hogy ellenzéki szándékkal felhagytak. E beszéd legesekélyebb engedést sem mutat, nincs szán-déka a budgetnélküliségen változtatni, sőt kiáltása helyezi, hogy az absolutistikus intézkedések mindaddig fönmaradnak, amíg a trónbeszéd következtetve, gyenge reményt táplálnak az alkotmányviszály óhajtott megoldása iránt. A „Nat. Ztg.” szerint a trónbeszéd egy hangzik, mintha azt tenné fel a képviselőkről, hogy ellenzéki szándékkal felhagytak. E beszéd legesekélyebb engedést sem mutat, nincs szán-déka a budgetnélküliségen változtatni, sőt kiáltása helyezi, hogy az absolutistikus intézkedések mindaddig fönmaradnak,

míg az országos képviselőt azoknak alá nem veti magát. Ez a kormány eddigi iparkodásának gyümölcse, melynek feladata leendő, hogy a mostani tilusszal kezdetén gyorsan kibontakozzék a mostani „sajnálatraméltó állapotokból.” — A „B. A. Ztg.” körülbelül hasonló megjegyzést tesz, de még hozzácsatolja, hogy e helyzet véghetlen szomorú. Hasonlóan nyilatkozik a többi lap is.

Grabownek, az alsóház elnökének fenebb közlött beszéde azt mutatja, hogy ő éppen úgy érzi feladata fontosságát, mint az egész ház. Az országgyűlés ezen kamrája e jelek után itélve, nem fog engedni. A hivatalos „Staats Anz.” szükségesnek találta Grabowot megleckéztetni, s a kamra e leckéztetésre azzal felelt, hogy Grabowot njra megválasztotta elnökül. E tények világosan mutatják, az országgyűlésnek a kormánnyal szemben elfoglalt álláspontját.

Egy frankfurti levelező Thun grófnak tulajdonítja az érdemet, hogy Bécs és Berlin közt jobbra fordultak a viszonyok. E szerint Thun gróf Károlyi grófot s Bismarckot kibékítette volna egymással, mely kibékítést bizalmas lakoma követett. Ugyan e tudósító szerint Thun grófnak kibékítő szerepét Európa mostani helyzete segítette elő, mert hittant, hogy a lengyel kérdésben Franciaországnak nem igen lehet binni, miután nyilvánvaló dolog, hogy a lengyel forradalmi emigráció, francia pénz segélyével tette utolsó kísérleteit.

Kassel, jan. 13. A minisťerválság alkalmasint ez nttal is csak egy fog lefolyni, mint novemberben történt, t. i. a volt minisťerek hivatalaikban maradnak. Dehn-Rothfelsér ur ismét visszaveszi tárcáját, még pedig porosz vadász és osztrák tábornok közbejövetele nélkül. Dehn uralmára tegnap este óta foly az alkudozás további megmaradása felett; a többi minisťer lemondása pedig visszautasított. Annyi bizonyos, hogy az előkészületek egy legközelebb tartandó összes minisťeri ülésre már meg vannak téve.

OROSZORSZÁG. Sz. Pétervár, jan. 13. A foglyul ideszállított podoliai nemes-marsallokat a pétervári senatus a felségárulási vád alól fölmentette, sőt becsületszavakra, hogy Pétervárról nem fognak távozni, börtönből szabadon bocsátotta. Azonban császári parancsnál fogva egy rendes törvényszék fogta őket perbe, a mely aztán talált egy muszka törvényt, a melynek alapján őket egy évi börtönrre elítélte.

Legujabb. — A „P. Lloyd” bécsi levelezője szerint, Schmerling urnak Veronából lett hazajövetele óta, az alkotmány kérdésben tevékenyebb politika lát-

szik bekövetkezni. Az államminisťerium részéről indítványok készülnek, miknek következése a magyar országgyűlés egybehívása lenne. A zaj, mely a centralista lapoktól jó, nem vakláma. A „tervek” azonban eddig még nem hagyták el az államminisťerium irodáit: s a tárgy még koránt sem került a minisťertanács elé. Ugy látszik, hogy a kormány a következő Reichsrath ülés előtt nem akar megjelenni a nélkül, hogy a magyar kérdésben egy lépést ne tett volna. A magyar kormány-körökben azonban az országgyűlés összehívásának kérdése még nem lépett az előtérbe. Eszmecserék azonban már történtek; sőt állítják, hogy már is azon nézet kezdene nyilvánulni, hogy az országgyűlés összehívása előtt néhány magyar minisťer kinevezetése hatást okozhat az országban. E tervelődések azonban még nem messze haladtak. Ugy látszik komoly dolgok készülnek. Apponyi György gróf, jan. 18-án Bécsbe érkezett.

Ujabbak. Berlin, jan. 18. A követekházának szabadelvű töredékei, magán gyűlésekben elhatározták, hogy válaszfelirat készíttessék. — A St. A. „meghazudtolja a „Fr. P. Z.” által közölt hírt, mintha kísérlet történt volna Ausztriával a vámegyleti kérdésben való kiegyezésre. — A „Spn. Ztg.” a bécsi félhivatalos sajtó ellen következőleg ír: Ugy látszik Bécsben feledik, hogy a szövetségbe lépés előtt a német államok egymás irányában souverain s korlátozatlan állásban voltak, csakugy mint pl. jelenleg Francia- és Spanyolország, s hogy a szövetségbőlépéssel egy nemzetközi szerződés kötött, a mely ugyan a szerződésközött bizonyos vonatkozásokat s viszonyokat szabályoz, de a szövetségi hatóságokat államjogi értelemben sem kormány-, sem törvényszéki hatóságokká nem teszi. Természetesen most a nemzet őhajok, a melyeknek jogosultsága félre nem ismerhető, az egyesülés ezen mértékén tulmennek; de ez alkalommal csak az érvényben levő jog jöhet kérdésbe. E jogra vonatkozólag Bécsben a szövetségtagok majoritásának azt a jogot vindicálják, hogy a szövetségi szer-

kezet körüli értelmezéseket a minoritásra ráerőszakolhatják, s ekkép egy vonással megsemmisítik a garantiákat, melyeket a szövetségesség kívánalma nyújt. A szerződések ellenében az erőszakhoz appellálnak, s e fölebbzés előadandó esetben aligha el fog a másik oldalról utasítani.

— München, jan. 18. A „Baiersche Ztg.” általannak nyilváníja francia lapok azon közleményét, mely szerint Bajorország, Württemberg és Kurhessen a kereskedelmi szerződés némely cikkelyeinek átvizsgálását indítványozták volna Párisban.

— Páris, jan. 18. A „France” bizonyosnak mondja, hogy a válaszfelirati viták bevégezése után, új alkudozásokat fognak kezdeni a romai kérdés rendezését illetőleg. Az alapok ezek lennének: Franciaország biztosítani fogná Romának mostani területét, tetszésére hagyván a szent széknek, hogy a többi tartományokra nézve jogfentartásokat tegyen. Ha a turini kabinet ezt az állapot el nem fogadja, akkor Franciaország a kiegyenlítést lehetlennek fogja nyilvánítni. — E hó 17-én délután 4 órakor a francia-olasz kereskedelmi szerződés aláíratott.

— Athéne, jan. 18. A választások igazolása bevégeződött, holnap valószínűleg a nemzeti gyűlés elnökét fogják megválasztani. Elnöki jelöltek: Balbis és Palamides. Rövid időn kiutendő polgárháborútól félnek.

— Uj-York, jan. 8. A murfreesboroughi csata veszteségét az egyesületiek részéről 7000, a déliekéről 12,000 emberre teszik.

— Veracruz, dec. 25. A francziák elfoglalták Pueblát, a hol erősítést várnak s azzal indulnak Mexiko város ellen.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Januarius 21-kén: Nemzeti kölesön 82.45. 5%. Metalliques 75.40. Bank-részvény 815.—. Hitel-részvény 226.80. Váltó Londonra 116.40. Ezüst 115.—. Arany 5.59.

Januarius 17-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 75.25. Erdélyi 73.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(18)

Gr. MIKÓ IMRE úr ő nagyméltósága felső és alsó maros-újvári és oláh-szilvási kormai és f. év február 1-én az ő nagyméltósága felső-újvári udvarán dél előtt 11 órakor tartandó **árverés útján haszonbérbe kiadandók**, az újváriak idei aprilis 1-én, az oláh-szilvási pedig Szt. György napon kezdve 3 egymástáni évekre. Az árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltandó ár 10%-ját bántépénzzül letenni.

(1—3)

Haszonbéri hirdetés.

(1—3)

Nemes Kolozsmegyében B. Hunyad vásároshelyhez egy fél órányira, Magyar Bikalon, Farnason jó csinált út mellett és Közép- s Alsó Földön levő részjóságok minden járandóságokkal együtt a folyó 1863-iki év Sz. György naptól fogva hat vagy több évekre haszonbérbe adandók. Értekezhetni külső monostorutezában 57-ik számú háznál.

(16)

A n. enyedi ref. collegiumnak Alsó-Fehérmegyében Vingárd községében és határán, összes ottani erdőterületei, erdői közötti kaszálói, legelői, melettek levő erdő-örök használatában levő földrészei és az Incedi Alvincziféle udvarok kivételével, birtokában levő jóságai, mely alkalmas lakást adó szobákat tartalmazó cserepes kőházzal és gabonással s a szükségesbb egyéb gazdasági épületekkel is beruházott 34 hold körüli belső telket, kerteket, 24 $\frac{1}{2}$ h. mívelés alatti s nagyrészen résziben mívelt, jó börtérő szőlőket, 257 $\frac{1}{2}$ h. kaszáló és 421 h. körüli szántó és így összesen 737 cat. hold birtokot tartalmaz, évente azokhozadandó 8 hold 7—8 éves sarj-erdő fa és a koresoma jogi arányosított haszonvételekkel együtt, folyó 1863-ik év april hó 1-ő napjától kezdve több évekre haszonbérbe kiadandó; mely iránt igazgató algondnok F. F. el N. Enyeden helyben ez év febr. 10-ig értekezhetni s egyezkedni is lehet; de ha addig egyezkedés nem jönne létre f. évi febr. hava 16-ikán d. e. 10 órakor a n. enyedi iskolai udvarbíró szállásán kiadására árvereltetés fog tartatni; melyre a venni kívánók 300 for. oszt. bankjegy vagy 300 frt. név értékű urbéri államkötelezvényi bántépénz betétivel meghívtnak. Ha a határidő előtt csak 5 napokkal is a jóság kézből kiadtnék, ezen lapokban az azonnal ki fog hirdettetni.

(1—3)

(17)

A n. enyedi ref. fűtanoda N. Enyed városában levő „kéthatytyu” című emeletes vendéglője f. 1863-ik év apr. 24-én kezdve 3 vagy több évekre is haszonbérbe kiadandó; mely felett f. évi febr. hava 16-án d. e. 10 órakor a tanoda enyedi udvarbíró szállásán az árverelés meg fog tartatni; mire a hozzászólani kívánók 100 frt. osztrák bankjegy vagy száz frt. név értékű urbéri állam kötvénybeli bántépénz betételtel feltétele mellett meghívtnak.

(1—3)

(453) | 22/1 |

WOLFF J.

(12—12)

MAGYAR KIRÁLY” című gyógyszerárán Kolozsvárt legutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találtatnak:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is. Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök. Ujabb találmány bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Külföldi divat:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR, dr. Gölis-től Bécsben. Valódi SEIDLITZI POR. Valód friss csukamáj olaj, (Dorsch Leberthran-Öhl.) Palaczkokban, és font számra.

Bilini szeletkéek, emésztő szer. Giliszta Chokoládé és pogácsák. STEIER FÜNEDEV, mellbetegeknek. Valódi augsburgi élet-essentia, dr. Kiesow-tól. Ideg- és izom-essentia G. J. Engelhofertől.

Növény fog-essentia Thausig bécsi fogorvostól.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda bettiivel. (Bel-farkasutoza 74 sz.)

Haszonbéri hirdetmény.

(3—6)

Özvegy Zakariás Antalnének Fiátalván Udvarhelyszékben levő jóságai, az ahhoz tartozó terjedelmes udvarral, udvarház- és gazdasági épületekkel, egy nagyszerű nyolczkövi munt és lisztelő malommal, szeszgárral, valamint minden kűsőkkel u. m. szálló-hegy-, nagykiterjedésű szántókkal és kaszálókkal egyetemben folyó év Szt. György napjától kezdve három vagy hat évre haszonbérbe adandó. Értekezhetni felőle fennirt tulajdonosnővel Brassóban 615 szám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

Csatározás a Daco-Roman törekvések ellen.

(Vonatkozva Ilarianu Papiu „Erdély függetlensége” című rápiratára.)

Irtá Dózsa Dániel. Ára 40 kr.

Népszerű A B C

és Elemi olvasó-könyv fiu és leány gyermekek számára. Irtá Tóth Tamás kolozsvári év. ref. tanító. Ára 16 kr.

Erdély földrajza

az alkotmányos közigazgatási felosztás szerint. Alsóbbrendű iskolák számára szerkeszté MATUSIK NEP. JÁNOS kegyes tanítórendi áldor és tanár, r. k. lyceumi könyvtárór, s a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. (Egy színezett térképpel.) Ára 40 kr.

Ingyen tanító francia nyelv- A magyar kényurak. Regény az mester. A francia nyelvet szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja Brassai Samuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. (A Kékkönyvtár XIV. füzet.) Ára 1 frt 60 kr.

Képek a hazai történelemből. Gyermekek számára szerkeszté Tanczos János. Ára 50 kr.

Histoire de Sibylle par Octave Feuillet 3 kötet 2 frt.

Az országbírói értekezletről, különös tekintettel a váltójogra. Lipcse. 1863. Ára 50 kr.

Oláh Judith. Történeti regény egy kötetben. Irtá Dózsa Dániel. Ára 1 frt. 20 kr.

Most hagyta el a sajtót s minden könyvárusnál kapható:

VADRÓZSÁK,

Székely Népköltési Gyűjtemény.

Szerkeszté KRÍZA JÁNOS. 1863. (VIII—576 lap.) Ára 2 ft 50 kr.